

10 yıllık tutukluluk süresine iptal kararı

Anayasa Mahkemesi'nin aldığı bu kararla 10 yıl tutuklu yargılanma yolu kapandı. Mahkeme, kararın 1 yıl sonra yürürlüğe gireceğini açıkladı

Anayasa Mahkemesi, çarpıcı bir karara imza atarak kamuoyunda büyük tartışma yaratan, uzun tutukluluk süresinin terör ve örgütlü suçlar gibi suçlar yönünden 10 yıl olarak belirlenmesine dayanak oluşturan TMK'nın 10. maddesindeki, "...suçlarda, Ceza Muhakemesi

Kanununda öngörülen tutuklama süresi iki kat olarak uygulanır" düzenlemesini iptal etti.

CMK'nın 102. maddesinde ağır ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarda sanıkların 2 yıldan fazla tutuklu yargılanamayacağı, bu sürenin en çok 3 yıl daha uzatılabileceği hükmü yer alıyor.

TMK'daki iptal edilen düzenleme uyarınca, ağır ceza mahkemeleri için uzun tutukluluk süresi 5 yıl, terör ve örgütlü suçlar için iki katı, yani 10 yıl olarak hesaplama yapılıyordu. Ancak Yüksek Mahkeme'nin iptal kararıyla, bir anda bu suçlar için de en fazla 5 yıl tutuklu yargılama yapılacağı algısı oluştu.

'Ölçüsüz' olarak görüldü

Ancak mahkeme, daha sonra iptal kararının yasal boşluk doğmaması için gerekçeli karar yayımlandıktan 1 yıl sonra yürürlüğe gireceğini açıkladı. Bunun da mahkemenin "iki kat" kuralını eşitliğe aykırı bulmamasından, sadece "ölçüsüz" olarak nitelemesinden kaynaklandığı anlaşıldı.

Mahkeme, bu yorum doğrultusunda Meclis'e, "Bu tip davalarda diğer davalar gibi 5 yıl uzun tutukluluk süresi olmaz ama 10 yıl çok uzun" mesajı verdi. Yüksek Mahkeme, bu görüşünü gerekçeli kararında da açıklayacak. Meclis, 1 yıl içinde, terör ve örgütlü suçlar açısından yeni bir uzun tutukluluk süresi belirleyecek.

Yüksek Mahkeme, kararı verirken, çok tartışılacak bir yoruma da imza attı. İptal edilen düzenlemeyi barındıran 3. Yargı Paketi'nde özel yetkili mahkemelerin de statüsü değiştirilmişti. Daha önce CMK'nın 250, 251 ve 252. maddeleri uyarınca görev yapan mahkemelerin yetkilerinde değişiklik yapılmış, mahkemelerin artık Terörle Mücadele Kanunu 10. Maddesi'ne göre görev yapacakları düzenlenmişti. Bu değişiklik yapılırken, Ergenekon, Balyoz, KCK davaları gibi davaların olumsuz etkilenmemesi için "devam eden

davaların, kesin hüküm verilene kadar eski mahkemelerinde görülmeye devam edeceği, bu mahkemelerin o aşamaya kadar kapatılmayacağı" düzenlemesi de yapılmıştı.

Mahkeme, CMK'ya göre görev yapan, Ergenekon, Balyoz, KCK gibi davalara bakan mahkemelerin, ortadan kaldırılan CMK'nın 252. maddesine göre görev yapmaya devam edeceğine gerekçeli kararında dikkati çekecek. Bu gerekçe, bu davalarda iptal edilen 10 yıllık uzun tutukluluk süresinin uygulanmaya devam edilmesi anlamına gelecek. Yürürlükten kaldırılan CMK'nın 252. maddesinde terör suçlarında 10 yıllık uzun tutukluluk süresi öngörüldüğü ve bu kural CMK'ya görev yapan özel yetkili mahkemelerde hala uygulandığı için iptal kararından mahkemelerin etkilenmeyeceği savunulacak.

28 şubat ve yeni açılanlar

Bu gerekçeye göre, 28 şubat davası, Diyarbakır'daki ana dava dışında, İstanbul ve Ankara'da açılmış bazı KCK davaları başta olmak üzere 3. Yargı Paketi yürürlüğe girdikten sonra açılan davalar yeni düzenlemeye göre görülecek.

Yüksek Mahkeme, bu tip bir ayrıma gitmeseydi bile Ergenekon, Balyoz ve KCK ana davasında tahliye kararı çıkması söz konusu olmayacaktı.

Yüksek Mahkeme, bireysel başvuru yoluyla gelen dosyalarda ilke kararları alırken, uzun tutukluluğun yerel mahkeme davayı hükme bağlayana kadar geçen sreye göre hesaplanacağını kayıt altına aldı. Bu durum, yerel mahkemenin hükme bağladığı Balyoz davası sanıklarının tahliye umudunu bitirdi. Ergenekon davası ise 10 Ağustos'ta büyük olasılık karara bağlanacak. KCK davalarında da benzer bir tablo bulunuyor. Ancak eski-yeni mahkeme ayrımı yapılarak, bu ihtimallere gerek kalmadan yol kapandı.

Tahliye için 'makul süre'

Anayasa Mahkemesi (AYM), kamuoyunda tartışma yaratan uzun tutukluluk sürelerine ilişkin bireysel başvurular konusunda alınan ilke kararlarını ilk kez kamuoyu ile paylaştı. İlke kararlarına göre, ihlal kararı tutuklamanın hukuka aykırı olduğu ya da tutukluluğun makul süreyi aştığı nedenine dayalı olarak verilmiş ve başvurucu hala ilk derece mahkemesi önünde yargılanıyorsa, bu karar ilgili mahkemeye tebliğ edilerek kararın gereğinin yapılması sağlanacak. Başvurucu hakkında AYM'nin kararından önce ilk derece mahkemesince hüküm verilmişse, tutukluluk sona erdiğinden ve kişinin serbest bırakılması söz konusu olmadığından ihlal tespit edilip, başvurucu hakkında lehine hakkaniyete uygun bir tazminata hükmedilecek.

Bu suçlara uygulanacak

TBMM'nin belirleyeceği yeni uzun tutukluluk süresi, 3. Yargı Paketi yürürlüğe girdikten sonra řu suçlardan açılmış davalarda uygulanacak:

- * Devletin birliğini ve ölke bütünlüğünü bozma
- * Düşmanla işbirliği yapmak
- * Devlete karşı savaşa tahrik
- * Yabancı devlet aleyhine asker toplama
- * Askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaşma
- * Düşman devlete yardım
- * Anayasayı ihlal
- * Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı
- * Yasama organına karşı suç
- * Hükûmete karşı suç
- * Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silâhlı isyan
- * Silâhlı örgüt
- * Silâh sağlama
- * Suç için anlaşma
- * Askerî komutanlıkların gasbı
- * Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma
- * Savaş zamanında emirlere uymama
- * Savaş zamanında yükümlülükler
- * Devletin güvenliğine ilişkin belgeler
- * Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme
- * Siyasal veya askerî casusluk
- * Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama
- * Gizli kalması gereken bilgileri açıklama
- * Uluslararası casusluk
- * Devlet sırlarından yararlanma, Devlet hizmetlerinde sadakatsizlik
- * Yasaklanan bilgileri temin
- * Yasaklanan bilgilerin casusluk maksadıyla temini
- * Yasaklanan bilgileri açıklama
- * Yasaklanan bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklama
- * Taksir sonucu casusluk fiillerinin işlenmesi
- * Devlet güvenliği ile ilgili belgeleri elinde bulundurma